

BULLETTIN

De Regenboog

Jaargang 48 nr. 1
jan. - febr. 2021

van de samenwerkende kerken in de Merenwijk
Leiden

e

Inhoudsopgave

<i>Visie</i>	1
<i>Redactioneel</i>	1
<i>Nieuwjaarslied</i>	2
<i>Oecumenische fijnproeverij</i>	2
<i>Digitale nieuwsbrief</i>	6
<i>Medeleven</i>	6
<i>Wekelijkse bloemengroet</i>	6
<i>Terugblik: Kinderkerstfeest Regenboog</i>	6
<i>In memoriam Annelies Jagtman</i>	7
<i>Kernbestuur: besturen in een nieuwe vorm</i>	7
<i>De AKM en onze penningen</i>	8
<i>Kerk- en andere tuinen</i>	9
<i>Wij de Kerk</i>	9
<i>Leidse Labyrintavonden nu digitaal</i>	10
<i>Veertig dagen</i>	11
<i>Vastenactie 2021: Beroepsonderwijs voor volwassenen in Brazilië</i>	11
<i>Wereldgebedsdag</i>	12
<i>Diaconale info vanuit De Bakkerij</i>	13
<i>Betrokkenheid en medewerking in Juigalpa</i>	15
<i>Transmissies</i>	16
<i>Rooster vieringen</i>	17

Visie

De Regenboog is een oecumenische geloofsgemeenschap voor denkers en doeners, voor iedereen die inspiratie en verbinding zoekt.

Vanuit verschillende tradities delen en vieren wij de liefde van Christus, zo kleurrijk als de regenboog.

In De Regenboog ben je welkom met je eigen verhaal en achtergrond.

In de voetsporen van Jezus willen wij verantwoordelijk leven met oog voor elkaar, mensen in de buurt en de wereld om ons heen.

Redactioneel

Een nieuw kalenderjaar. Wat zal 2021 ons brengen? Ds. Mirjam Buitenwerf opent met een korte meditatie aan de hand van een nieuwsjaarlied uit het Liedboek.

Het bezinningsartikel van Geert van Dartel van de Katholieke Vereniging voor Oecumene is een vervolg op zijn artikel in Bulletin nummer 2 van het vorige jaar. Dat ging over een voorstel van een werkgroep van theologen in Duitsland om in protestantse en katholieke kerken samen de Tafel van de Heer te mogen vieren. Hoe is het inmiddels met dit voorstel? Ik kan het u alvast vertellen: niet goed. Rome heeft zich met kracht tegen het voorstel uitgesproken. Hoewel dit ook voor onze geloofsgemeenschap geen positief bericht is, is het toch goed de ontwikkelingen te volgen en te lezen welke argumenten gebruikt worden. En de wetenschap dat andere geloofsgemeenschappen en kerken, ook buiten onze landsgrenzen, gezamenlijk de Maaltijd van de Heer willen vieren geeft moed en hoop voor de toekomst.

Op 2 januari van dit jaar overleed Annelies Jagtman. Pastor Willy Hoogendoorn schreef een In Memoriam. Naast andere activiteiten was Annelies vele jaren lid van de redactie van dit Bulletin en verzorgde de illustraties van ons blad.

Op 17 februari is het Aswoensdag en begint de veertigdagentijd. Hans Cieremans publiceerde een mooi gedicht dat we overnemen in dit Bulletin. Ook vindt u informatie over een onderwijsproject in de sloppenwijken van Salvador in Brazilië dat de werkgroep Diaconie in de vastentijd wil steunen.

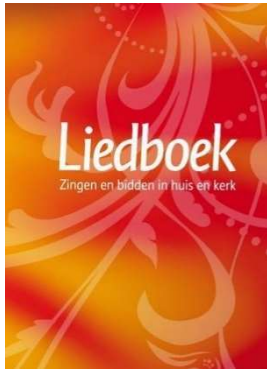
Hoewel veel plannen niet uitgevoerd kunnen worden in deze coronacrisis, zijn er ook online activiteiten die wel doorgaan en waaraan u digitaal kunt deelnemen. Zo geeft Barbara Heubeck-Duijts informatie over Leidse Labyrintavonden en over de Wereldgebedsdag op 5 maart.

De redactie wenst u weer veel leesplezier.

**Komende tijd:
Alle soorten weer mogelijk.**

Nieuwjaarslied

'God heeft het eerste woord'. Het zijn de eerste woorden van het eerste gezang uit het Liedboek der kerken uit 1973 (Lied 513 in het nieuwe Liedboek). In het nieuwe Liedboek heeft het de ondertitel 'Nieuwjaarslied' en zo was het lied door de

dichter Jan Wit, oorspronkelijk ook bedoeld. De eerste strofe gaat over het begin, het grote begin van Gods schepping. Daarna volgt het persoonlijk leven van ons mensen ('Voor wij ter wereld kwamen, riep Hij ons reeds bij name, zijn roep wordt nog gehoord'). Het lied sluit aan bij het gevoel van het begin van iets nieuws, het gevoel dat we hebben aan het begin van een nieuw jaar.

Dit jaar voelt dat begin voor veel van ons anders dan anders. Er is een nieuw jaar begonnen, maar wat we moeten verwachten of wensen, dat is onduidelijk. We zitten vooral met veel vragen en onzekerheden. Het voelt ingewikkeld om zo te starten, vooral omdat er zo weinig concreets over te zeggen is. Dat is ook voor het werk in de kerk lastig. Op de langere termijn kunnen we natuurlijk mooie vieringen en activiteiten plannen en we zullen in de komende tijd zeker alvast gaan nadenken over ons aanstaande 50-jarig bestaan. Maar wanneer we de 'normale' vieringen, kringen, koren, activiteiten voor kinderen en jongeren weer kunnen oppakken is op dit moment allemaal nog niet duidelijk. Het is en blijft essentieel om contact met elkaar te houden. En we hopen natuurlijk dat u zich door de wekelijkse online vieringen verbonden en gevoed weet.

Toch hebben we in al deze verwarring en onduidelijkheid ook een zekerheid. God draagt ons, in het komende jaar, en altijd, onder welke omstandigheden dan ook. Dat geeft ons leven

richting en betekenis. Het is zoals Jan Wit dicht in het laatste couplet van zijn Nieuwjaarslied: 'God staat aan het begin en Hij komt aan het einde. Zijn woord is van het zijnde oorsprong en doel en zin.'

Ik wens u en jullie veel heil en zegen voor het nieuwe jaar.

Ds. Mirjam Buitenwerf

Oecumenische fijnproeverij

Interview met dr. Ton van Eijk over 'Gemeinsam am Tisch des Herrn' (Samen aan de Tafel van de Heer, red.)

Door Geert van Dartel, secretaris/directeur van de Katholieke Vereniging voor Oecumene en voorzitter van de Raad van Kerken

Ton van Eijk is priester van het bisdom Rotterdam. Hij doceerde ecclesiologie en sacramenten aan de katholieke theologische faculteiten van Amsterdam en Utrecht en tevens aan de Priester- en Diakenopleiding Bovendonk. Kerk, sacramenten (met name de eucharistie) en oecumene zijn de onderwerpen waarover hij heeft lesgegeven en gepubliceerd. Van 1989 tot 1999 was hij voorzitter van de St. Willibrord Vereniging en van 1999 tot 2007 was hij voorzitter van de Raad van Kerken in Nederland.

Ruim een jaar geleden publiceerde de gerenommeerde studiekering van Duitse katholieke en evangelische theologen de tekst 'Gemeinsam am Tisch des Herrn'. Er ging tien jaar van studie en dialoog aan vooraf. De theologen zijn bepaald niet over één nacht ijs gegaan. Deze tekst staat in een lange reeks van academische publicaties van deze studiekering sinds het begin van de jaren vijftig van de vorige eeuw. De tekst werd uitgegeven met het oog op de 3e Oecumenische

Kerkendag die hopelijk van 12-16 mei 2021 in Frankfurt am Main zal plaatsvinden. Helemaal zeker is dat nog niet. Dat hangt af van de ontwikkeling van de Coronapandemie. De hoop van deze theologische studiekering is dat katholieken en protestanten op deze Kerkendag samen Eucharistie en Avondmaal kunnen vieren ook al is de weg naar het herstel van de eenheid van de Kerk nog niet voltooid. De theologen hebben hun tekst, die uitmondt in het voorstel dat katholieken en

protestanten in Duitsland wederzijds kunnen deelnemen aan de viering van de Eucharistie en het Avondmaal, voorgelegd aan de Duitse Bisschoppenconferentie en aan de Evangelische Kerk van Duitsland (EKD). Binnen een termijn van twee jaar zouden beide kerken zich over dit voorstel moeten kunnen uitspreken. Wie een beetje bekend is met de geschiedenis van de oecumenische beweging en de geschiedenis van de oecumenische kerkendagen in Duitsland, zal onmiddellijk beseffen dat de kerkendagen in Frankfurt in 2021 van historische betekenis worden, mochten beide kerken zich achter dit voorstel te scharen. De instemming van de EKD liet niet lang op zich wachten. De reactie vanuit de Duitse Bisschoppenconferentie was terughoudender. Op 22 september jl. werd bekend dat de Congregatie voor de Geloofsleer zich in een brief aan de Duitse Bisschoppenconferentie met kracht tegen het voorstel van de Oecumenische Studiegroep heeft uitgesproken.

Opvallend is dat deze tekst noch in Duitsland noch internationaal tot veel publieke reacties heeft geleid. In Nederland werd er in enkele kranten (Nederlands Dagblad en Reformatorisch Dagblad) aandacht aan besteed. De tekst wordt momenteel besproken in de Beraadgroep Geloven en Kerkelijke Gemeenschap van de Raad van Kerken. Pogingen om een special van het Tijdschrift Perspectief over dit document te maken, verliepen moeizaam. Opmerkelijk, omdat dit de kwestie is waaraan in de afgelopen decennia in de Nederlandse oecumene het meeste aandacht is besteed en waar vaak emotioneel op gereageerd wordt.

Over deze tekst sprak ik met dr. Ton van Eijk, roomskatholiek priester en theoloog en oud-voorzitter van de Raad van Kerken. Over het onderwerp publiceerde Ton van Eijk in 2011 de studie 'Eucharistie – het Woord en het Brood'. Zover als de Duitse theologenkring

reikte zijn blik toen nog niet. Het gesprek over de wederzijdse erkenning van elkaars Kerk en over de mogelijkheid om deel te nemen aan elkaars viering van Eucharistie en Avondmaal leek toch vooral vast te zitten op een fundamenteel verschil in de ambtstheologie. Een weg vooruit was moeilijk te banen. Met Ton van Eijk voerde ik een lang gesprek over deze tekst van de Duitse theologen. Is hun werk baanbrekend? Alleen voor Duitsland of misschien ook voor Nederland? Dit gesprek vond plaats voordat de reactie van de Congregatie voor de Geloofsleer bekend werd.

Aan de tekst is tien jaar gewerkt. Is dat terug te zien in de definitieve versie van de tekst?

De tekst brengt de grote eensgezindheid van katholieke en protestantse theologen in Duitsland tot uitdrukking. De commissie stuurt er eensgezind op aan dat het verantwoord en goed is om deel te nemen aan de viering van Eucharistie/Avondmaal in elkaars kerken. Het rapport wil rechtvaardigen dat wij naar de andere kerk toegaan. Daarom zou ik dit artikel graag de titel 'Oecumenische Kerkproeverij' willen meegeven, omdat het naar de andere kerk toegaan de betekenis van proeven heeft: Proeft en ziet. *Gustate et videte*. De commissie legt ook zelf nadruk op het belang van de ervaring. Je vertelde me dat de commissie na de voltooiing van deze tekst ook zelf samen gevierd heeft en dat bij sommigen de tranen over de wangen liepen. Dit is fijnproeven, zonder op alle slakken zout te leggen.'

De argumentatie van deze tekst is toch niet ontleend aan ervaring, maar aan inzichten uit bijbels-theologisch, liturgisch en oecumenisch onderzoek?

'De ervaring heeft voor de auteurs van deze tekst een belangrijke functie. Die speelt een rol als zij moeten antwoorden op de vraag: wat betekent het voor de eenheid van de Kerk als

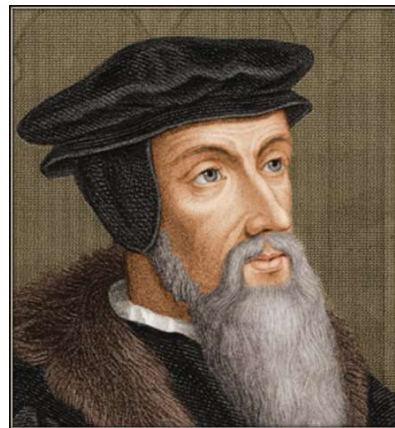
wij nu al samen Eucharistie/Avondmaal vieren? Het gezamenlijk vieren, zo zeggen zij, voedt de hoop onderweg. De ervaring van de gezamenlijke viering sterkt ons op die weg. Dat is zo belangrijk, dat we dat niet meer achterwege kunnen laten. Ik heb de tekst als een theologische tekst gelezen: de kerkscheiding is niet meer te rechtvaardigen op grond van het verschil in opvatting over Eucharistie en Avondmaal. Ze komen tegemoet aan mensen die daaronder lijden. Op grond van wat wij betogen, zo stellen zij, kunnen we deze stap legitimeren. We kunnen die stap zetten omdat de ervaring van de gezamenlijke viering de hoop voedt om verder te komen.'

Dat wijkt af van de gangbare rooms-katholieke opvatting dat de viering van de Eucharistie het eindpunt is op de weg naar eenheid?

'Dat is waar. Dan komen we bij enkele kwetsbare punten in deze tekst. In de argumentatie in dit rapport lijkt de visie op apostolische successie van doorslaggevende betekenis. Als het gaat over de Eucharistie vinden we de meest oorspronkelijke vorm waar we op zouden kunnen terugrijpen, niet terug. Het historisch bewijs wordt gerelativeerd. Op de Eucharistie kom ik zo nog terug. Ten tweede is apostolische successie, verstaan als een ononderbroken doorgeven door handoplegging en gebed in de wijding, geen zekere leidraad. De studiegroep stelt dat het historisch bewijs van de zichtbare continuïteit zowel ten aanzien van de vorm en gestalte van de Eucharistie als ten aanzien van het ambt ontbreekt. Daar waar het zichtbare bewijs ontbreekt, daar moet het beroep op de heilige Geest ons redden. Het is te verwachten dat er vanuit de RK Kerk kritiek zal komen op deze relativisering van de apostolische successie. Gerelativeerd, dat wil zeggen betrokken op datgene waartoe zij dient, nl. het geloof en zijn uitdrukkingen. Ook in de reactie op Lima hield de RK Kerk eraan vast dat de apostolische successie een waarborg (garantie) is voor trouw aan de oorsprong. In deze tekst wordt die waarborg gelegd bij de heilige Geest. Ook dat zal zeker vragen oproepen: want wie kan en mag zeggen waar de Geest waait? Wat zijn de criteria om het werk van de heilige Geest te onderscheiden? Wie mag gezagvol uitspreken dat hier de Geest tot de kerken spreekt? Ook wordt in deze tekst gemakkelijk voorbij gegaan aan de uitspraken van de RK Kerk over het openstelling van het ambt voor vrouwen. In het rapport zelf komt dit niet aan de orde. In de inleiding van Dorothea Sattler en Volker Leppin

bij het document wordt volstaan met de vraag aan de RK Kerk of een katholiek die deelneemt aan een viering in de evangelische kerk, waarin een vrouwelijke pastor voorgaat, het vertrouwen heeft dat hier het verlossende lijden en de levensgave van Christus in de kracht van de heilige Geest wordt gevierd. En of de katholiek die aan het protestantse Avondmaal deelneemt, er zeker van kan zijn het lichaam van Christus te ontvangen. Het vertrouwen in de heilige Geest is het enige wat er gezegd wordt, terwijl de RK Kerk in de jaren negentig zich heel sterk hierover heeft uitgesproken. De kwestie van de geldigheid van de sacramenten is hier aan de orde. Met dit betoog over Eucharistie en de leiding over de Eucharistie zeggen de theologen impliciet dat sacramenten in de luthers-evangelische en gereformeerde gemeenten geldig zijn, zoals de RK Kerk dat ook leert ten aanzien van de sacramenten in de Oosterse Kerken. We zullen zien of de RK Kerk deze argumentatie zal volgen.

Jarenlang heb je zelf nagedacht en geschreven over dit onderwerp. In 2011 publiceerde je de studie 'Eucharistie – het woord en het brood' waarin je ook op grenzen stuitte inzake de gezamenlijke viering van Eucharistie en Avondmaal. Hoe kijk je tegen de achtergrond van deze tekst terug op je eigen ontwikkeling?

Op sommige momenten denk ik wel eens als ik er op afstand naar kijk: waar hebben ze het over? Ik zal je iets vertellen over mijn

ervaring met Calvin waar ik me de laatste tijd in heb verdiept. Calvin kan niets met de instellingswoorden, die moet je volgens hem metaforisch verstaan. Voor een katholiek is dat nogal schokkend. Het brood als lichaam van Christus is net zozeer een metafoor als de Geest dat is als een duif. Maar als je vervolgens leest over zijn opvatting van *communio, participatie en eenheid met Christus* op basis van 1 Kor 10,16-17, dan denk je: als iedere katholiek dat zo zou beleven, zou dat prachtig zijn. Op basis van de

praesentia realis (de werkelijke tegenwoordigheid van Christus in het sacrament, red.), zijn we ons gaan concentreren op de geconsacreerde hostie en de aanbiddingswaardigheid daarvan. Onlangs las ik de studie van de Duitse kerkhistoricus Arnold Angenendt 'Offertorium, het misoffer in de Middeleeuwen'. Als je ziet wat er met de Eucharistie is gebeurd in de loop der eeuwen. Iedereen zou dit boek moeten lezen om beseft van geschiedenis, ook van die van dit sacrament, te krijgen. De liturgische hervormingen na Vaticanum II hadden nog veel groter kunnen zijn, maar misschien had ik dat zelf psychisch niet eens kunnen verwerken. Thomas van Aquino maakt een onderscheid tussen *sacrificium* en *sacramentum*. Sacramentum is de Eucharistie voor zover ze genuttigd wordt, sacrificium voor zover ze een offer is. Als offer komt de Eucharistie ten goede aan levenden en doden, ook bij afwezigheid. En alles was gericht op het eeuwig behoud van de ziel. De gelovigen kochten die met hun offergaven in de eucharistie. Edelen en koningen hadden daar veel geld en goederen voor over. De hele kerkelijke economie in de middeleeuwen was gebaseerd op deze materiële offergaven in de mis. Dat is een ontwikkeling die wel heel ver van de oorspronkelijke bedoeling van het sacrament weg lijkt te liggen. De Reformatie maakte aan deze praktijken een einde. Van de andere kant weet je uit de geschiedenis ook wat er op het spel heeft gestaan en dat mensen voor het geloof in de Eucharistie hun leven hebben gegeven. Denk aan de martelaren van Gorcum die trouw bleven aan de Eucharistie en de paus. Maar als je de gehele historische ontwikkeling vanuit een helikopter perspectief probeert te overzien, dan denk ik moeten we die stap met de Commissie dan toch maar niet zetten?

Hoe kijk je vandaag naar de viering van Eucharistie?

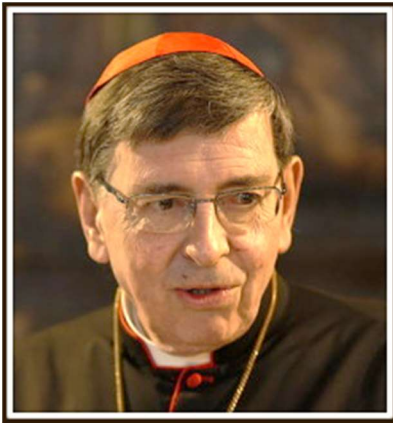
vormen van voor het Tweede Vaticaans

Om te beginnen leid ik de meeste weekends nog steeds twee of soms zelfs drie vieringen en doe dat graag. Ik constateer hier en daar en lees in sommige publicaties een terugval in bewoordingen en

Concilie. Het viel me bijvoorbeeld op in een boekje bij de kerkproeverij dat ik onder ogen kreeg. Hierin wordt het offerkarakter van de Eucharistie neergelegd bij de offerande, terwijl Vaticanum II het offerkarakter verplaatst heeft naar het eucharistisch gebed en de communie. Ook zie ik het in de opheffing van de hostie na de consecratie. Collega's nemen daar nogal lang de tijd voor. Maar in de desbetreffende rubriek in de tweede editie van het Romeinse missaal is 'opheffen' vervangen door 'tonen'. De geconsacreerde gaven moet je aan de gemeenschap tonen; voor aanbidding zijn andere momenten.

Wat zouden de consequenties zijn als het votum van deze theologenkring mogelijk zou worden?

Tegenwoordig gaat nog maar een klein percentage van de christenen naar de kerk. En wat hen beweegt om te gaan is niet alleen religieus van aard. Mensen gaan vaak ook om anderen, liefst gelovigen 'van hun eigen soort', te treffen. Het is helemaal niet zo gemakkelijk om op een gewone zondag een andere kerk binnen te stappen. Bovendien zijn mensen gehecht aan vormen die ze kennen. Op zich zou ik het goed vinden als het votum van deze theologen gehoor vindt. Het helpt je om te kijken met de blik van de ander. Proeven vind ik wel een punt. Proeven heeft ook iets van 'Probieren', 'uitproberen'. De vraag is of de RK Kerk dit voorstel zal volgen. Evenzo is het de vraag welke protestantse kerken in Nederland zich hierdoor aangesproken voelen. Lang niet alle kleinere kerken van gereformeerde signatuur hebben aan theologische gesprekken over de Maaltijd van de Heer deelgenomen. De kracht van dit rapport is dat beide tradities: de katholieke en protestantse (lutherse en gereformeerde) serieus genomen worden en dat geprobeerd wordt deze samen te doordenken. De theologen hebben zich rekenschap gegeven van de verschillen en komen met argumenten, bijbels-theologisch, liturgisch en systematisch, om ruimte te bepleiten voor deelname aan elkaars viering van Avondmaal en Eucharistie. Daarbij moet je gevoelig zijn voor de zorgen van de andere kerkelijke traditie. Zo bepleit deze tekst de viering onder beide gedaanten. De RK Kerk doet de symbolische expressiviteit tekort door alleen het brood te delen en niet de wijn ('de lekenkelk'). Voor protestanten is de omgang met het heilig brood dat na de dienst overblijft een punt van aandacht. Laten we hopen dat deze moedige en bijzonder sterke tekst een nieuwe opening zal scheppen in het langjarige gesprek over de gezamenlijke viering van Eucharistie en Avondmaal.

Kardinaal dr. Kurt Koch, de voorzitter van de pauselijke Raad voor de Eenheid, gaf op 22 september jl. een toelichting op de brief

van de Congregatie voor de Geloofsleer aan de voorzitter van de Duitse Bisschoppenconferentie. Hierin riep hij de Duitse bisschoppen op deze brief niet te licht op te nemen. Kardinaal Koch distantieert zich met de Congregatie voor de Geloofsleer van het voorstel van de oecumenische studiegroep van katholieke en protestantse theologen. De leerverschillen over Eucharistie, Kerk en ambt zijn daarvoor nog te groot. De reactie van de Congregatie voor de Geloofsleer heeft in Duitsland met het oog op de oecumenische kerkendag in Frankfurt in 2021 een hele discussie losgemaakt.

Bron: Perspectief 2020-49 (ingekort door de redactie),
www.oecumene.nl/publicaties/perspectief

Digitale nieuwsbrief

Houdt u in de komende tijd de website en de digitale nieuwsbrief goed in de gaten, want na deze lockdown zullen mijn collega Willy Hoogendoorn en ik zeker weer starten of verder gaan met een aantal gespreksgroepen en andere activiteiten. Wilt u ook de digitale nieuwsbrief van de Regenboog ontvangen? Stuur dan een mailtje naar Jan Vis: visaard@gmail.com, of neem contact met hem op via tel. 06-38535810.

Ds. Mirjam Buitenwerf

Medeleven

Als u mensen kent, die eenzaam zijn, ziek, of om een andere reden misschien bezoek op prijs zouden stellen, wilt u dat dan doorgeven aan één van de pastores of aan het pastorale meldpunt.

Dank u.

Wekelijkse bloemengroet

De bloemen in de kerkzaal zijn na de dienst bestemd voor een ieder die daarvoor in aanmerking komt, als blijk van belangstelling van onze geloofsgemeenschap.

Indien u ons op daarvoor in aanmerking komende mensen wilt attenderen kunt u hun naam & adres / verpleegadres opgeven bij:

Maja van Spaandonk
Telefoon: 521 43 59
E-mail: maja.v.spaandonk@live.nl

Terugblik: Kinderkerstfeest Regenboog

Dit jaar was het helaas niet mogelijk om ons jaarlijkse kinderkerstfeest in de Regenboog te vieren. Dat vonden we erg jammer, want het is altijd een mooie en fijne viering die door veel gezinnen wordt bezocht. Om een alternatief te bieden hebben we in de weken voor kerst een online kinderkerstviering samengesteld en op YouTube gepubliceerd. Samen met een aantal kinderen van de kindernevendienst werden er foto's gemaakt voor een verhaal.

Het verhaal ging over engelen die vanwege de maatregelen thuis moesten werken, maar uiteindelijk toch op weg mochten om Jozef en Maria te helpen om een slaapplek voor hen en het kindje Jezus te vinden, en ondertussen

het licht bij de mensen te brengen. En natuurlijk waren er ook bekende kerstliedjes, gespeeld door onze eigen kerstband, waarin vier jongeren van de jongerenvereniging meespeelden. Het is zo al met al toch een mooi geheel geworden. De foto's geven een indruk van het fotoverhaal. Gelukkig hebben veel mensen genoten van ons online kinderkerstfeest. Aan iedereen die eraan heeft meegewerkt: ontzettend bedankt voor jullie inzet, energie en enthousiasme!

Ds. Mirjam Buitenwerf

In memoriam ***Annelies Jagtman***

8 september 1949 geboren te Roosendaal / Nispen – 2 januari 2021 gestorven in Oegstgeest

Op 9 januari hebben wij afscheid moeten nemen van Annelies Jagtman-Dekker. Door de coronamaatregelen konden alleen haar familieleden aanwezig zijn. Bijna 50 jaar was ze getrouwd, bijna net zo lang op de dag af als onze geloofsgemeenschap bestaat. En 40 jaar lang waren zij en haar man met de kinderen natuurlijk, lid van de Regenboog.

Annelies is een zeer actief lid van onze gemeenschap geweest. Vele jaren is zij op allerlei manieren actief geweest. Van beroep handwerklerares heeft ze die kennis en kunde ter beschikking gesteld van onze gemeenschap. Samen met andere vrouwen naaiden ze op zolder een prachtig wandkleed: Noach onder de regenboog, terwijl hij een dankoffer brengt. Jaren heeft het links vooraan in de kerk gehangen, tijdens de uitvaart hing het er opnieuw als een eerbetoon aan de vrouw die het gemaakt had. Creatief was ze, maakte illustraties voor het Bulletin.

Expressie ochtenden gaf ze ook nog later als handwerklerares.

Gelukkig kon er nog gezongen worden. Vier leden van het Regenboogkoor zongen tijdens de uitvaartdienst. Het koor dat haar ter harte ging, waar ze nog een tijdlang de voorzitter van was. En zingen dat deed ze ook uit volle borst als lid van ons Regenboogkoor. Haar geloof beleefde ze zo met hart en ziel. Zingen is immers twee keer bidden! Ook thuis bracht ze haar geloof tot uitdrukking, ze beleefde het werkelijk. In de kersttijd met de opstelling van het stalletje waarin het kerstkind pas op 25 december kwam te liggen en de drie koningen pas op 6 januari aankwamen. Zo leefde ze, zo leerde iedereen haar kennen.

De laatste jaren ging het langzaam bergafwaarts en een jaar geleden was het onmogelijk voor haar om nog thuis te wonen. Een goed verblijf vond ze in het Witte Huis te Oegstgeest. Ze werd er niet aan haar lot overgelaten; kreeg geregeld bezoek van haar man Frans, maar ook van haar dochters totdat de lockdown kwam en helaas ook de besmetting met het virus. Rustig is ze ten slotte ingeslapen. En we bidden haar toe, dat eeuwige licht haar moge verlichten. Dat zij rusten mag in vrede. Amen

Pw. Willy Hoogendoorn

Kernbestuur: besturen in een nieuwe vorm

Hoe zorg je ervoor dat we samen de Regenboog op koers houden? Wat is daar voor nodig en wat komt er allemaal kijken bij het bestaan van onze geloofsgemeenschap? Naast de vieringen zijn er tal van activiteiten (ook al liggen die nu tijdelijk vaak stil), is er de pastorale zorg, het beheer en de financiën, de plannen voor ons gebouw en allerlei vormen van communicatie en nog veel meer. Het lijkt te veel om op te noemen en het is tegelijk ook

goed te overzien als je dat samen doet.
En dat doen we.

Als vertegenwoordiging van die grote groep mensen die samen de Regenboog vormen, maakten Peter Paulus (voorzitter RK Vicariaat), Swanette Jukema (voorzitter Wijkkerkenraad), Jan Vis (voorzitter Stichting Beheer), Willy Menken (penningmeester AKM), Mirjam Buitenwerf en Willy Hoogendoorn (pastores) en ikzelf (voorzitter AKM) een begin met een afgeslankte vorm van dagelijks besturen. We vormen een nieuw *kernbestuur*. We zijn praktisch aan het werk gegaan met het bestuur van onze geloofsgemeenschap. En dat doen we al 'lerend en aanpassend', zoals Peterhans in het vorige Bulletin schreef.

We zijn gestart door elkaar via het scherm te spreken en taken te verdelen, "hands on", met de ervaring die we al hadden en de kennis van zaken die we te danken hebben aan degenen die zo lang aan het werk waren en nu afscheid namen.

Heel veel dank Peterhans, Joke, Harry, Cécile, Ingrid en Ester. We bouwen verder op jullie werk en weten dat sommigen van jullie gewoon taken blijven oppakken die je gelukkig graag wilt blijven doen. Als er weer een moment komt dat we samen kunnen zijn in de Regenboog, gaan we gepast afscheid van jullie nemen.

Truus de Haan
emailadres: voorzitter.akm@kcregenboog.nl

De AKM en onze Penningen

Het is januari en dat is de tijd om de balans op te maken. Hoe hebben we gedraaid dit jaar? Voor velen een spannend en verrassend moment. Het bepaalt sterk hoe we ons voelen aan het begin van het jaar en tegelijk is er altijd weer het verlangen en de hoop op een volgend, beter jaar.

Op dit moment worden ook de cijfers van de AKM bij elkaar geveegd en verwerkt in een mooi jaarverslag. Volgende keer meer

hierover. Wat ik wel kan melden is dat het verslag van het afgelopen jaar er anders uit gaat zien dan de afgelopen jaren, en we dus geen oud jaar hebben om onze cijfers te vergelijken. We waren in 2020 afhankelijk van onze aanwezigheid op internet. Vanaf maart is onze Regenboog digitaal aanwezig geweest. Hulde aan allen die dit mogelijk hebben gemaakt. Daardoor zijn de inkomsten van de AKM goed geweest. Wie had dat kunnen bedenken? Onze vieringen online! Vanaf het eerste moment zijn we in staat geweest om de diensten online te kunnen verzorgen. Het heeft zeker gezorgd voor verbinding in onze Regenboog en voor inkomsten bij de AKM.

Op de televisie zien we ook dat ondernemers, die in staat zijn om hun werkwijze om te gooien, beter verkopen. Misschien zelfs wel beter dan ze zelf gedacht hadden. Is het met de kerk ook zo? Het blijkt dat er veel gekeken wordt naar de online vieringen. Wat gaan we met dit gegeven doen als straks de corona crisis weer voorbij is?

De collecteopbrengsten in november zijn goed voor de geloofsgemeenschap, verder valt op dat er op 1 november veel geld is opgebracht voor Kerk in Actie, het was de Allerheiligen/Allerzielen viering.

In december zijn er bloemen gebracht bij onze ouderen, deze bloemen zijn geschonken door een gulle geveer uit onze gemeente, hartelijk dank hiervoor. Het zijn de dingen die ons blij maken, de giften in natura en de giften in menskracht en uren. Ten behoeve van de kinderkerstviering is er veel werk verricht om nieuwe kleding voor Jozef en Maria en de engelen te naaien. Mooi! Het was een bijzondere kerstviering, met ook een digitale twist. Wat een creativiteit komt er naar boven! En kijkt u straks in onze mooie tuin naar de geschonken bollen, die onze vrijwilligers er in hebben gezet in november. Veel werk, veel hyacint blauw en geel dit jaar.

In januari gaan we door met de online vieringen. De AKM heeft besloten om het eerste kwartaal ook de dirigent van het Regenboogkoor te steunen. De AKM wil daarmee de verbondenheid met hem behouden en laten we hopen op het snel weer mogen zingen in de kerk. De coronaregels van de overheid zijn duidelijk, al is het laveren tussen vele meningen. Niemand kan de toekomst voorspellen. Het is een tijd dat we met een verschrikte blik kijken naar Engeland waar de Engelse mutant van het virus zich snel verspreidt. Het maant ons tot voorzichtigheid. Laten we dankbaar zijn dat er digitaal zoveel

mogelijk is en laten we met goede moed en vertrouwen het nieuwe jaar ingaan.

Datum viering	Erste collecte: voor geloofsgemeenschap	Tweede collecte: voor bestemmingen buiten de Regenboog	
	Euro	Bestemming	Euro
1 november	214	Kerk in Actie Najaarszending Indonesië	223
8 november	214	RK Zondag voor de Oecumene	89
15 november	214	Protestantse Gemeente Leiden	59
22 november	214	RK Nationale jongerencollecte	117
29 november	214	Protestantse Gemeente Leiden	144

De inkomsten per maand voor de geloofsgemeenschap zijn verdeeld over de zondagen omdat op de ING rekening van de AKM de giften voor de geloofsgemeenschap niet per week worden uitgesplitst.

Willy Menken, Penningmeester AKM

Kerk- en andere tuinen

Het is vandaag, de dag dat ik dit stukje schrijf: Driekoningen, 6 januari. Een heugelijke dag, niet alleen daarom, maar ook omdat vandaag de eerste vaccinatie in Nederland is gezet! Hopelijk is dat het begin van het einde van deze lastige coronatijd, die momenteel extra moeilijk is omdat er behoorlijk zware beperkingen gelden. Maar gelukkig: we mogen nog wel naar buiten. Bent u het "Rondje Golfbaan" beu, dan heb ik een tip voor u: maak eens een "Genietommetje". Tijdens zo'n ommetje kunt u kennismaken met de vele buurttuinen die onze Merenwijk telt. Stukjes openbaar groen die met toestemming van de gemeente door enthousiaste wijkbewoners zijn omgetoverd tot openbaar toegankelijke tuinen en door hen worden onderhouden. Er zijn buurttuinen in soorten en maten: er is een geveltuin die het hele jaar bloemen laat zien, er zijn enkele kruidentuintjes, er is een waar voedselbos, een tuin waarin vooral groenten uit Suriname worden geteeld. Aan het einde van de Broekweg ligt een prachtige heemtuin, waarin met name in het voorjaar allerlei bijzondere planten bloeien. In de Horsten vindt u 'De Tomaat', een tuin waarin op woensdagmiddag met de kinderen uit de

buurt wordt getuinierd. Regenboger Edo Elstak heeft met buurtgenoten een tuin gerealiseerd op de plek die de gemeente de bestemming parkeerplaats had gegeven. Natuurlijk hoort ook onze kerktuin - u ziet er hiernaast een zomerplaatje van - in dit rijtje. Op dit moment zijn 18 van zulke buurttuinen bekend. Zin in een ander ommetje dan gewoonlijk? Kijk dan op www.opentuinmerenwijk.wordpress.com/ge-niet-ommetjes-2/. Daar vindt u een kaart van de Merenwijk waarin alle buurttuinen, met een korte toelichting, staan aangegeven. Onder nummer 18 vindt u de Kerktuin.

Heleen Gombert

In de Thomasviering van 22 september hebben we met elkaar uitgebreid gesproken over de uitnodiging van Wijdekerk. Deze groep verbindt christenen met een LHBT+ achtergrond. Zij zoeken plekken waar ze niet op hun seksuele voorkeur worden beoordeeld of uitgesloten. Net als andere mensen willen zij gewoon deel zijn van een geloofsgemeenschap als de onze. Hun oproep aan ons is: "Help LHBT+-mensen een kerk te vinden waar ze zich welkom en geaccepteerd voelen, zodat ook zij Gods liefde (weer) mogen ervaren."

In de Thomasviering bleek het grootste deel van de reacties uit onze gemeenschap onvoorwaardelijk positief: het welkom aan het begin van elke dienst zien we als een tastbaar gegeven dat in de Regenboog geen drempels worden opgeworpen. Iedereen is hier welkom, zo ook de LHBT+-ers.

In de AKM, de wijkkerkenraad en in het vicariaat is deze uitnodiging doorgesproken. Ook van deze zijde is de nadrukkelijke wens open te staan, voor iedereen, voor mensen met elke achtergrond.

Toch zijn er drempels. Die bestaan omdat nogal wat groepen in de samenleving hebben ervaren dat de kerk niet altijd open staat voor de vreemdeling, voor de ander. In het verleden was dat misschien sterker. Maar ook nu kan dat nog gelden. LHBT+-ers hebben met veel van dit soort drempels te maken. Uit de kast komen vraagt voor velen al een enorme stap. Onzekerheid over de gastvrijheid van de kerk komt daar dan nog bij.

De Regenboog heeft zich nu aangesloten bij het initiatief van Wijdekerk. Op een mooie kaart staan alle kerken in Nederland die dat ook hebben gedaan (www.wijdekerk.nl/wijdekerken-op-de-kaart). En op onze website staat dit logo.

Deze stap is niet helemaal vanzelfsprekend. We zien dat dit voor een aantal leden van onze geloofsgemeenschap een moeilijk te accepteren standpunt kan zijn. Deze mensen kunnen zich dan buitengesloten voelen, net als de LHBT+ mensen zich nu buitengesloten kunnen voelen.

Het is aan ons allen om ons open en inclusief te gedragen. Dat vraagt van ons om nadrukkelijk de verscheidenheid aan overtuigingen, en de verwantschappen met de traditionele geloofsopvatting als waardevol te erkennen. Zo kan de kerk van alle dag en alle tijd inclusief zijn, ook al schuurt dat soms. In het pastoraat en in de diensten zullen we er nadrukkelijk over spreken dat die verscheidenheid niet gemakkelijk is, dat we hier niet alleen bevestiging krijgen op wat we al weten en fijn vinden, maar dat we ook elkaar ondersteunen om de verbinding aan te gaan met dat wat ons vreemd is. Want dan zijn we een gemeenschap voor iedereen. En Jezus zegt: "Waar twee of meer in mijn naam aanwezig zijn, ben ik in hun midden".

Pieter Schrijnen
Namens Gesprek op Zondag

Leidse Labyrintavonden nu digitaal

U weet waarschijnlijk dat we in de Protestantse Gemeente Leiden een soort gigantisch vloerkleed hebben, waarop een labyrint is geprint. Er is maar één weg, die naar het middelpunt leidt, naar het doel, naar het centrum. Je kunt in het labyrint dus niet verdwalen. Wel is het een weg met vele bochten, waar je telkens weer moet omkeren om je weg te kunnen vervolgen.

We hebben in onze christelijke traditie heel veel verhalen, waar iemand onderweg is of zich omkeert. Daarom gebruiken we vaak een bijbelverhaal als inspiratie voor het lopen. Onze fysieke labyrintavonden kunnen nu niet doorgaan. De paden zijn te smal. Ook al loop je met elkaar naar hetzelfde doel, door de vele bochten die je neemt, loop je dicht – soms in tegenovergestelde richting – langs elkaar. Te dicht, voor deze tijd van afstand houden.

We missen echter het labyrint lopen en hebben daarom gezocht naar een andere vorm. Al twee keer heeft nu een online labyrintavond plaatsgevonden via een zoomverbinding.

Dit is anders dan fysiek lopen, maar net zo'n meditatieve oefening. Als je je daarvoor opgeeft, krijg je per mail een tekening van een labyrint toegestuurd, dat je uitprint. Via zoom komen we op de afgesproken avond bij elkaar. De labyrintgroep heeft daarvoor een inleiding voorbereid: Een (bijbel)tekst en vragen daarover die je op de weg door het labyrint meeneemt. Je volgt dan de lijnen van het labyrint met je vinger. In plaats van te lopen, tast je je dus een weg door het labyrint. Aan het eind komt de groep voor de beeldscherm weer bij elkaar om erover na te praten.

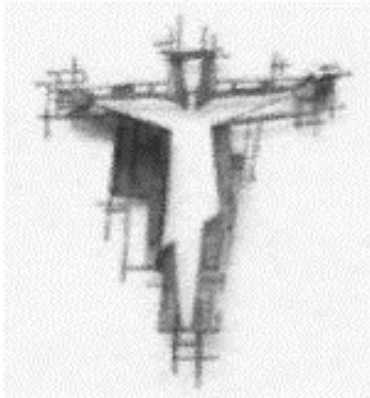
Wil je hieraan deelnemen? Stuur dan een mail aan labyrint.pgl@gmail.com.

Je wordt dan op de hoogte gehouden van de komende digitale labyrintavond in de periode februari/maart.

De eerstvolgende labyrintavond is 26 januari, te vroeg voor de papieren versie van het Bulletin.

Barbara Heubeck-Duijts

Veertig dagen

*'k Heb mijn blik gericht naar binnen
en bid met mijn ogen dicht.
Veertig dagen van bezinnen
uitzicht biedend op Het Licht.
't Lijden dat door meditatie
door zovelen wordt gedeeld,
is ook bron van inspiratie
voor een wonder toekomstbeeld.
Veertig dagen reflecteren
op mijn fouten, op mijn pijn.
Dagen die mij confronteren
met mijn eigen zandwoestijn.
'k Ben op zoek naar een oase,
die mij van die last bevrijdt
die oase komt met Pasen,
na de veertig-dagen-tijd.
Periode, o zo duister,
van verraad, het kruis, het graf.
Totdat God in al Zijn luister
ons het Paas-mysterie gaf.
Pasen heeft de dood verdreven,
't kostte wel de hoogste prijs,
maar biedt hoop op eeuwig leven
in Gods hemels paradijs.
Veertig dagen van beproeven,
vasten en van soberheid.
Leidt langs zandwoestijn en groeve
naar het Land van Eeuwigheid.
Dan kom ik bij de oase,
't einde van de donk're nacht
en zie ik Het Licht van Pasen,
waar het nieuwe leven wacht.*

Hans Cieremans

Vastenactie 2021: Beroepsonderwijs voor volwassenen in Brazilië

Tijdens de vastentijd willen wij – met Parochie HH. Petrus en Paulus – aandacht besteden aan het project Procapaz en geld inzamelen voor een onderwijsproject in Brazilië voor mensen uit de sloppenwijken van Salvador. Met een diploma op zak kunnen vooral arme vrouwen op zoek gaan naar stabiel werk en daardoor hun leefmilieu verbeteren. De drie opleidingen samen kosten jaarlijks € 13.000. Als wij met elkaar € 6.500 inzamelen legt Vastenactie de andere helft van de kosten bij. Zo kunnen we een schooljaar bekostigen.

Procapaz is een project van missieorganisatie Fidesco. Fidesco heeft als hoofdtaak het uitzenden van professionals naar ontwikkelingslanden, maar daarnaast heeft de organisatie ook een zevental eigen projecten, die zij financieel steunen, waaronder het onderwijsproject in Salvador.

Momenteel worden er drie verschillende cursussen gegeven:

a. Kookcursus. Op deze cursus leren de mensen professioneel koken, -beheren van voedsel en een budget en -de regels voor hygiëne, bereiding en conservering van voedsel.

b. Cursus voor zorgassistenten. Aangezien het aantal ouderen voortdurend toeneemt, is er

- veel vraag naar mensen in de zorg. De doelstellingen zijn o.a.
- het leren kennen van de behoeften van afhankelijke mensen, hun lichamelijke verzorging, het leren luisteren naar hen en het doen van huishoudelijk werk.
- het leren van de regels op het gebied van de wetgeving.
- het doen van verplichte praktijkstages in een verzorgingshuis.

- c. Computercursus. Deze cursus is gericht op
- het leren van de basisprincipes van het gebruik van een computer
- het aanleren van programma's voor boekhouding en administratie.

Intussen nemen ook mannen deel aan deze cursussen, vooral aan de computercursus. Naast een professionele vorming, biedt Procapaz ook een algemene menselijke vorming aan.
 Resultaat: In 2019 hadden 80 vrouwen (>16 jaar) zich ingeschreven aan een van de drie cursussen. 73 mensen voltooiden hun opleiding. Sinds de oprichting in 2009 zijn 600 vrouwen getraind en hebben ze een van de zeven verschillende cursussen kunnen afronden.
 Voor verdere informatie verwijzen wij u naar: www.fidesco.nl.

Johannes en Miriam Witt zijn 'het gezicht' van Fidesco NL. Fidesco doet mee met de landelijke Bisschoppelijke Vastenactie als eigen doel. U kunt uw bijdrage aan dit project overmaken op IBAN NL21 INGB 000 000 5850. Vastenactie in Den Haag. Vermeld er wel bij dat het om het projectnummer 401616 gaat. Bij voorbaat dank voor uw gift.

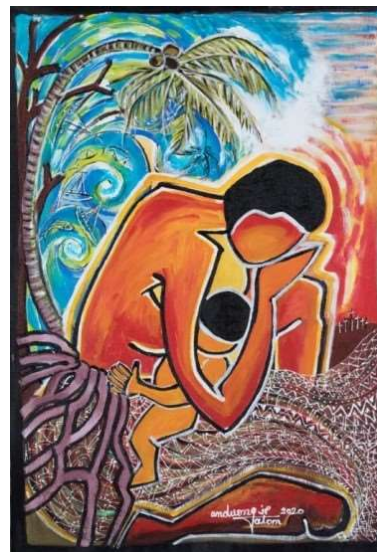
Cecile Werner, werkgroep Diaconie

9 oktober 2018

Wereldgebedsdag

vrijdag 5 maart 2021. Bidt mee vanuit huis

Op 5 maart aanstaande is het Wereldgebedsdag. Met gelovigen van over de hele wereld bidden we voor deze wereld. Vrouwen uit Vanuatu schreven voor het jaar 2021 de gebeden en noemden de liturgie 'Rotsvast' naar de gekozen Bijbeltekst uit het einde van de Bergrede, waar een huis op de rots standhoudt in storm en regen. In Vanuatu wordt heel zorgvuldig de grond gekozen, waarop een huis wordt gebouwd. Want mensen op deze tropische eilandgroep in de Pacific kennen vulkaanuitbarstingen en aardbevingen. Door klimaatverandering hebben ze steeds meer te maken met stormen, daardoor ook met tsunami's en dan stijgt ook nog de zeespiegel. De bouwer in deze gelijkenis van Jezus is verstandig en bouwt op een rots. Wie Jezus woorden naleeft, die wordt vergeleken met zo'n wijs mens. Onze zusters uit de Zuidzee vragen ons, wat deze gelijkenis voor ons betekent.

Op het titelblad van de liturgie buigt een moeder zich biddend over haar kind tijdens een cycloon die de golven laat beuken tegen het land. Maar over haar buigt zich weer beschermend een

palmboom.
 Bidden jullie mee met de gebeden van de vrouwen uit Vanuatu? In een tijd waarin het niet zeker is of we in maart een kerkdienst mogen organiseren, hebben wij besloten dat de Wereldgebedsdag thuis plaatsvindt. Velen werken thuis, zelfs Sinterklaas deed dat dit jaar. De liturgie van de gebedsdienst is te downloaden via de website: <https://www.wereldgebedsdag.nl/vanuatu.php>. Mocht dit niet lukken dan zijn er papieren liturgieën beschikbaar. Thuis bidden kan alleen, maar ook met iemand samen. Nodig voor Wereldgebedsdag nog één iemand uit om

samen mee te bidden. Als uw woonkamer groot genoeg is, kan er misschien nog een tweede gast bij. Steek een kaars aan en bidt (samen) de gebeden van de vrouwen uit Vanuatu, lees de uitgezochte Bijbeltekst en praat met elkaar over wat je daarin raakt. Wil jij een Wereldgebedsdagviering thuis hebben? Meld je dan bij Rietje van Wijlen per mail: rietje@vanwijlen.com Ook voor meer informatie en gedrukte liturgieën kan je met haar contact opnemen

Barbara Heubeck-Duijts

Diaconale info vanuit De Bakkerij

wil RUIMTE SCHEPPEN

Het kersverse Jaarplan 2021 van Diaconaal Centrum De Bakkerij draagt als titel: "Ruimte scheppen". Want dat wordt een centraal aandachtspunt in het nieuwe jaar. Uiteraard willen we ruimte scheppen voor de mensen om ons heen in het kader van de coronamaatregelen die ons vragen met name zorg te dragen voor de kwetsbare mensen om ons heen.

In de dagelijkse praktijk

Maar De Bakkerij wil komend jaar ook heel concreet een stabiele woonomgeving creëren voor zo'n twintig ongedocumenteerden die door de abrupte en voortijdige sluiting van de bed, bad en broodvoorziening in Leiden midden in de eerste coronagolf plotseling op straat kwamen te staan. Ruimte scheppen voor ruim 300 jongeren die zich in het kader van het project M25 Leiden in willen zetten voor kwetsbare groepen in Leiden en omstreken en voor ouderen en vrijwilligers die er met Oma gaat op Stap weer samen op uit willen gaan. Gewoon wat extra financiële ruimte creëren met de jaarlijkse Zomerbonnenactie voor honderden huishoudens die nauwelijks

rondkomen in deze tijd en voor al die mensen die zich dagelijks bij ons melden met acute vragen voor Individuele Hulp.

Gedragen door geloof

Ruimte scheppen lijkt zo vanzelfsprekend, maar is in de praktijk toch vaak moeilijk. De meesten van ons leven nu eenmaal bij de gratie van volgepropte agenda's, goede voornemens, keurig aangeharkte vooroordelen en vaste overtuigingen.

Diaconie is van oudsher de kunst om je eigen plannen en pogingen om de wereld je wil op te leggen los te laten, zodat er ruimte ontstaat voor Gods doeleinden. Doeleinden die zichtbaar en hoorbaar worden in de mensen om ons heen die vastlopen in onze samenleving, nauwelijks mee kunnen komen of verloren lopen in de hectiek van alledag. Voor wie er geen plaats is in onze herbergen, geen procedure die aansluit bij hun verlangen naar medemenselijkheid, geen protocol voor hun behoefte eindelijk eens gehoord te willen worden.

Wie ruimte schept, begeeft zich in onze traditie op heilige grond (Ex. 3,1-10) waar de Ander zichtbaar wordt in het appèl van al die kwetsbare naasten die zich melden op onze levensweg. Daar ligt voor een centrum als De Bakkerij haar dagelijkse roeping en haar bestemming en daar willen we in het nieuwe jaar ook weer eens nadrukkelijk bij stilstaan.

Het eerste huis gevonden, nog vier te gaan

COOL, het Comité Opvang Ongedocumenteerden Leiden, is verheugd dat Stichting Uitgeprocedeerde Vluchtelingen (STUV) en woningcorporatie De Sleutels het mogelijk maken om het eerste huis voor ongedocumenteerden in gebruik te nemen. Per 1 januari 2021, de dag waarop STUV haar activiteiten beëindigt, huurt De Bakkerij de eengezinswoning in de Hoge Mors om de meest kwetsbare ongedocumenteerde medeburgers te voorzien van een dak boven het hoofd nu de dagen weer korter, natter en kouder worden.

Denkt u mee?

Het nieuwe huis is een mooi begin, maar in totaal zoeken wij nog vier (!) andere woningen om de groep ongedocumenteerden van de straat en uit het grijze en prijzige circuit van malafide huisjesmelkers te halen, waar ze op dit moment nog vaak noodgedwongen verblijven. Denkt u met ons mee?

Dankzij u groeit LOF als kool!

Het Leids Ongedocumenteerden Fonds (LOF) is een spontane crowdfundingactie die eind mei ontstond naar aanleiding van de abrupte sluiting van de Leidse bed, bad en broodvoorziening. Een aantal ongedocumenteerde gasten kwam midden in de eerste coronagolf op straat te staan. LOF helpt partners van De Bakkerij met de financiering van de allereerste levensbehoeften van ongedocumenteerden die voor hulp aankloppen.

Geweldig!

Inmiddels is de teller de € 20.000,- gepasseerd en kunnen wij met dankbaarheid zeggen: alle LOF voor het Kansfonds en alle andere gulle gevers die door hun donaties aantonen dat zij oog en hart hebben voor het lot van de ongedocumenteerde medemens in onze stad. Jullie zijn geweldig!

Uw hulp is nog steeds van harte welkom

Was u er nog niet aan toe gekomen om LOF te steunen? Geen probleem. Uw bijdrage is nog altijd van harte welkom.

Ieder die een steentje wil bijdragen aan dit fonds, kan een bedrag overmaken op rekeningnummer: NL 46 INGB 0000 097065 t.n.v. Diaconie Protestantse gemeente Leiden, o.v.v. LOF.

Dat geld wordt dan geormerkt en ter beschikking gesteld aan partnerorganisaties die concrete hulp geven aan ongedocumenteerden in Leiden e.o.

Nieuwe beheerder van Imani

Afgelopen zomer nam Juan Fourie het stokje over van Musa Kamara als beheerder van ons opvanghuis Imani en wij zochten hem op. Voor wie Makaazi ya Imani niet kent: het opvanghuis in Leiden Zuid-West is geopend in 2012 en biedt tijdelijk plek aan (voor een belangrijk deel) uitgeprocedeerde, veelal technisch onuitzetbare asielzoekers, zonder recht op werk, inkomen of vast onderdak in ons land. Zij verkeren soms in schrijnende omstandigheden, leven op straat of worden

opgevangen door landgenoten. In Imani kunnen zij tot rust komen, nadenken en beslissingen nemen over hoe ze verder moeten met hun leven.

Familie

Imani straalt aan alle kanten rust uit. De vier bewoners respecteren elkaar en laten elkaar vrij. Ieder doet zijn ding, maar vindt elkaar ook in de gezellige woonkamer. Het voelt als familie, aldus Juan en Moussa. Praktisch gezien zijn er regels, zoals in ieder huishouden, maar die zijn lang niet altijd nodig. Met respect naar elkaar, elkaar zien en horen, vindt verantwoordelijkheid dragen voor je eigen gedrag op natuurlijke wijze zijn weg. Natuurlijk is er wel eens wrijving en behoefte aan privacy, maar dan biedt de eigen kamer een veilige plek om je terug te kunnen trekken.

Opnieuw vertrouwen

Juan Fourie, 60 jaar, geboren en opgegroeid in Zuid-Afrika, woont sinds 2011 in Nederland. In 2012 werd Juan door Kwadraad Voorschoten (maatschappelijk werk) verwezen naar De Bakkerij voor tandartshulp. Op zoek naar zorg, begeleiding, rust en een dak boven het hoofd kwam Juan via verschillende instanties, en na jaren, weer terecht bij De Bakkerij. En zo bleek in de zomer van 2019 De Bakkerij opnieuw een laatste vangnet: Juan kon rekenen op (medische) zorg, voeding, onderdak en bovenal vertrouwen in de mensheid.

Nieuwe rol

De Bakkerij leerde hem kennen als een serieus mens, open minded, oplossingsgericht en van goede wil. Juan kreeg een plek als bewoner in Imani en toen er een nieuwe beheerder werd gezocht, was het een kleine stap Juan te vragen of hij deze rol op zich wilde nemen. Juan is verantwoordelijk voor het dagelijks beheer en de goede contacten met de omwonenden. Hij ziet zichzelf niet als iemand die boven de groep staat, iedereen is gelijk, zij zijn één team. Omdat de bewoners voortdurend wisselen, het is immers tijdelijke opvang, vraagt dat telkens weer om wederzijds respect en begrip, waarbij communicatie en elkaar in de ogen kijken het meest belangrijk is om mensen bij elkaar te houden, aldus Juan.

Thuis

Juan is heel dankbaar voor de plek waar hij woont en voor zijn rol als beheerder. Waarbij hij benadrukt dat hij de ondersteuning vanuit De Bakkerij en ook het samen kunnen sparren over te maken keuzes rond de opvang van de gasten bijzonder waardeert. Makaazi ya Imani:

huis van herwonnen geloof en vertrouwen. Het is zijn nieuwe thuis geworden.

Bron: Nieuwsbrief december 2020

Betrokkenheid en medewerking in Juigalpa

Het jaar 2020 ligt achter ons. Een bijzonder jaar met onverwachtse uitdagingen door de komst van het coronavirus. In Nicaragua leeft men weinig met een planning en meer vanuit wat de dag je brengt. Dat heeft nadelen. Maar ook voordelen. Je staat meer open voor wat het leven brengt. Je kunt makkelijker accepteren dat het anders gaat dan gedacht en je kunt meer waarderen wat er is.

In 2020 ontvingen we, uit voorzorg, geen bezoek meer en konden we mensen niet uitnodigen eens langs te komen. Ook hadden we geen publieke actie om mensen met ons werk in contact te brengen. Daardoor was het moeilijker om aan onze doelstelling te werken, om mensen bij ons werk te betrekken in Juigalpa. En te werken aan een positievere blikvorming t.a.v. mensen met intellectuele beperkingen, die hier vaak niet eens gezien worden...

Toch is het mooi de kring van mensen te zien, die in de loop van de tijd om ons heen is komen te staan en ons werk en ook de huisgenoten waarderen. Wij zaaien, en er rust ook zegen op ons werk. Graag wil ik in het kort de schijnwerper richten, op enkele mensen uit die kring:

Wensely, een jonge man, kapper, die al jaren, als we hem bellen, naar het gemeenschapshuis komt om alle huisgenoten het haar te knippen en een ieder van een mooi kapsel te voorzien.

Dr Baez, onze tandarts, die eventueel met medewerking van collega's gratis de gebitten van onze

huisgenoten onder handen neemt. In Juigalpa is het echt moeilijk een tandarts te vinden die met mensen met beperkingen kan en wil werken!

Dr Saturdino, een holistisch arts, die we geregeld bezoeken met Jonathan of Loyda. Hij rekent altijd minder dan wat hij zou kunnen

rekenen voor een consult en natuurlijke geneesmiddelen.

Het kadootje van Jose Antonio, die een restaurant heeft, is gewend ons 1x per maand een middagmaaltijd kado te doen voor de ongeveer 12 personen die er dan zijn! De steun van drie kantoorboekhandels die onze piñatas verkopen zonder een winstmarge voor henzelf.

En de kantoorboekhandel Juigalpa spant de kroon, want die nodigt ons bovendien 1x per 3 maanden uit de activiteitenclub in hun winkel te houden (dit jaar slechts 2x) om ons zichtbaar te maken voor het publiek. Deze houdt ook acties om geld voor ons in te zamelen en is aanwezig op onze feestdagen.

In oktober hadden ze met een actie een mooi bedrag bij elkaar gebracht, dat we mochten gebruiken om met z'n allen een dagje naar het strand te gaan. Dat werd de 17e december: van 's ochtends 7 u tot 20.00 u (4 1/2 uur heen, 4 1/2 uur terug en 4 uur op het strand)! Iedereen genoot!

Ook Harold mag genoemd worden, een landgenoot, die timmerman en klusjesman is handig en creatief. We hoeven hem maar te bellen of hij komt. Bovendien rekent hij altijd slechts een symbolisch bedrag.

Natuurlijk kan ik doña Anielka niet vergeten. Elke woensdag staat haar busje gratis voor ons klaar om ons naar en van het zwembad te rijden, 5 km buiten Juigalpa. En doña Guadalupe stelt gratis haar zwembad, dat bij het restaurant ligt dat ze runt, voor ons ter beschikking.

En als het restaurant van doña Guadalupe druk bezocht is door feesten (bv in december) hebben we de burens, die een hotel met een buitenzwembad hebben, gevraagd daar onze therapieën in het water te mogen doen. Waar ze mee akkoord zijn gegaan!

En tot slot Aristide en Javier, die me hebben geholpen de Spaanstalige website van de Fundacion te ontwerpen en die nu onderhouden...

Al deze mensen zijn steunpilaren. Het geeft energie om taken te kunnen delen.

De uitdaging is de kring van betrokkenen steeds verder uit te breiden. Zowel in als buiten Juigalpa, zowel in Nicaragua als daar buiten. Want alleen samen kunnen we het verschil maken! De één met geld, de ander met acties! Maar het is duidelijk, we zijn op de goede weg! Dank voor het steentje dat u bijdraagt. Kunnen we dit jaar ook weer op uw steun rekenen?

Astrid Delleman
ajdelleman@zonnet.nl

Transmissies

Ik eindigde de vorige column met: "Dus de quizvraag van vandaag, zie pagina 184, 2^e alinea, 2^e regel. Wat klopt er niet? De oplossing is te vinden via de eerdergenoemde

website." Ondanks een overweldigend aantal inzendingen zat de goede oplossing er niet tussen. Daarom hierbij maar weer eens een stukje 'orgellessen'. De hoofdpersoon van het boek 'De nachtstemmer' van Maarten 't Hart was bezig met het stemmen van het 'Seiffert'-orgel (ofwel, een orgel gebouwd door de firma Seiffert). Hij deed dat op verschillende dagdelen. Zo had hij al alle registers van het Hoofdwerk gestemd. En pas later deed hij alle registers van het Pedaal. Tot zover niks bijzonders zult u zeggen. Maar, hier zit toch echt een fout in het boek. De schrijver heeft de zogenoemde 'transmissies' over het hoofd gezien. Sommige pedaalregisters hebben geen eigen pijpen, maar 'lenen' de pijpen van een ander register. Een aantal pedaalstemmen van het Seiffert-orgel zijn de orgelpijpen van het Hoofdwerk...en die pijpen had hij al gestemd. Dit 'lenen' of gebruiken van pijpen van andere registers worden 'transmissies' genoemd. Dus één rij pijpen kan zo worden ingezet voor meerdere klavieren en pedaal. Dat levert een ruimte- en kostenbesparing op.

Het Willis-orgel van de Hooglandse kerk is een mooi voorbeeld. Als je op het pedaal de Trombone 16' trekt, krijg je een forse diepe pedaaltoon. Trek je op het Great organ de Double Trumpet 16' ook dan hoor je een forse trompetklank met een lage ligging. Twee verschillende registerbenamingen, dus normaliter tref je twee rijen pijpen aan. Maar hier wordt van dezelfde pijpen gebruik gemaakt. De onderste 31 tonen van de Double Trumpet (die je met de hand bespeelt) zijn dezelfde als de pedaaltonen van de Trombone. Maar het is geen gek idee. Met de hand bespeel je nauwelijks het onderste octaaf van het klavier, dus die pijpen bespeel je toch al bijna alleen met je voeten. Ook trek je de Trombone vaak eerder dan de Double Trumpet (die bewaar je tot het laatst vanwege het aanzienlijke volume), dus het zit elkaar ook niet in de weg. Je ziet dit bij veel Engelse orgels, dat een aantal registers op het pedaal

'gewoon' gebruik maken van pijpen die bij een bepaald klavier horen.

Nog een voorbeeld, het Willis-orgel heeft een Double Open Wood 32' en een Open Diapason 16', dezelfde soort vierkante houten pijpen die eenzelfde klank voortbrengen. Je zou denken dat dat 60 pijpen zijn, namelijk twee x 30 tonen. Maar het zijn er maar 42. De Double Open Wood 32' heeft twaalf eigen pijpen voor de onderste twaalf tonen, maar vanaf de tweede 'c' (en hoger) wordt gebruikt gemaakt van de laagste toon van de 16' (en hoger).

Als je wilt uitrekenen hoeveel orgelpijpen een orgel heeft, dan moet je dus goed kijken of elk genoemde register zijn eigen pijpen heeft of dat sprake is van 'geleende' pijpen. Ons Forster & Andrews-orgel heeft dergelijke transmissies overigens niet. Dus elk register heeft zijn eigen rij pijpen, en dat zou het tellen van de pijpen moeten vereenvoudigen. Helaas, dat gaat ook weer niet op. Want de Dulciana en de Voix Celestes missen het onderste octaaf (niet erg, die registers gebruik je nooit in het onderste octaaf), en is dus ook een gevalletje ruimte- en kostenbesparing.

Maar we hebben ook weer extra pijpen om een mooi front te creëren maar die niet 'spreken', dat zijn zogenoemde 'dummies'. Aan weerszijden van het orgel staan in totaal zes ronde gedecoreerde pijpen in het zicht, maar die hebben louter een esthetische functie. Ze zijn niet op de wind aangesloten en niet aan een toets verbonden. Ook als u naar de drie 'piramides' kijkt, ze doen het niet allemaal. Het was voor mij even zoeken, maar van de grote Open Diapason 8' staan er 28 achter het front (voor u niet zichtbaar). 56 tonen min 28 is 28 (toch?), dus het front moet dan bestaan uit 28 resterende pijpen. Maar de piramides hebben in totaal 29 pijpen (9 + 11 + 9), dus dat betekent dat er eentje teveel staat. Ik had de neiging om nu de volgende quizvraag te lanceren "Welke pijp is dan een dummy", maar ik kan niet toestaan dat mensen het orgel inklimmen (houdt u maar gewoon 1,5 meter afstand...). Dus hierbij de oplossing: de negende pijp vanaf links doet het bewust niet.

Tot slot, ik sluit overigens niet uit dat de schrijver het wel weet van die transmissies, maar dat het voor het verhaal beter was als de 'nachtstemmer' zich die 'dag' nogmaals in die kerk zou vertonen. Maar dat terzijde.

Frank Resslerer

Online Vieringen van de Oecumenische Geloofsgemeenschap in De Regenboog

Let op: het kan zijn dat gegevens in dit rooster achterhaald zijn. De redactie raadt u aan de digitale nieuwsbrieven in de gaten te houden voor de meest actuele informatie. Daar staat ook aangegeven of bezoekers wel of niet welkom zijn in de Regenboog tijdens de vieringen.

Datum	Bijzonderheden*	Voorgangers	Inzameling 2^e mandje
31-01	Maria Lichtmis Opdracht van de Heer	Pw. W. Hoogendoorn	PGL
07-02		Ds. M. Buitenwerf	Kerk in Actie Werelddiaconaat Bangladesh
14-02	6 ^e zondag na Epifanie	Pw. C. Hofschreuder	RK Vicariaat
17-02	Aswoensdag 19.30 uur	Pw. W. Hoogendoorn	Geen collecte
18-02	Eucharistieviering 19.00 uur	Pst. D. Langerhuizen	Geen collecte
21-02	1 ^e van de 40dagentijd	Ds P. Warmenhoven	Kerk in Actie 40dagentijd Werelddiaconaat Moldavië
28-02	2 ^e van de 40dagentijd	Pw. M. Claassens	PGL
07-03	3 ^e van de 40dagentijd	Ds. M. Buitenwerf	Avondmaalsproject GIL De Bakkerij
14-03	Zondag Laetare	Ds. C de Jonge	RK Vastenactie
18-03	Eucharistieviering 19.00 uur gedachtenis Pw. M. Hoogervorst	Pst. D. Langerhuizen	Geen collecte
21-03	5 ^e van de 40dagentijd	Leden geloofsgemeenschap	PGL
28-03	Palmzondag	Pw. W. Hoogendoorn + Ds. M. Buitenwerf	RK Vicariaat

*Omdat er vanwege de coronamaatregelen nog veel niet duidelijk is, ontbreken in het rooster gegevens over de Viering van de Maaltijd en medewerking van het Regenboogkoor. Alle vieringen zijn online te volgen via ons YouTube-kanaal: 'Oecumene Merenwijk'.

Alle zondagse vieringen beginnen om **10.00 uur**.

Voor de allerkleinsten is er crèche. Voor kinderen van 4-12 jaar is er kindernevendienst.

Wij willen doopouders vragen vroegtijdig contact op te nemen met de voorganger in verband met een (gezamenlijk) voorbereidingsgesprek.

Neem contact op met Gerben Wessels (tel. 5899680) voor informatie over de jongerenvieringen.